

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri käskkirja „Toetuse andmise tingimused turismiettevõtete ärimudelite arendamiseks“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri käskkirjaga „Toetuse andmise tingimused turismiettevõtete ärimudelite arendamiseks“ viiakse ellu Vabariigi Valitsuse 4. detsembri 2014. a korraldusega nr 528 kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ meetme nr 5.1. „Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine“ meetme tegevuse nr 5.1.7 „Turismiettevõtete ärimudelite arendamine“ (edaspidi *toetusmeede*) eesmärgi.

Toetusmeede on koostatud lähtuvalt Riigikogu 15. novembri 2013. a otsusega vastu võetud „Eesti riiklikust turismiarenduskavast 2014–2020“ (edaspidi turismiarenduskava) ning struktuurivahendite rakenduskava eesmärkidest ja prioriteetidest. Turismiarenduskava alaeesmärgis 1.3.2 sätestatakse, et uute ärimudelite kasutusele võtmist ja teenuste disaini toetatakse turismisektoris kõrgema lisandväärtuse saavutamiseks. Uute ärimudelite kasutusele võtmise ja teenuste disaini toetamise peamised tegevused arengukava järgi on:

- Turismisektoris tegutsevate ettevõtjate uute ärimudelite kasutuselevõtmise toetamine.
- Turismisektori ettevõtjate disainijuhtimise alane nõustamine uute teenuste loomisel või olemasolevate turismiteenuste arendamisel eesmärgiga muuta teenuste pakkumine efektiivsemaks ning turismiteenused eristuvateks.

Toetusmeetme rahastamiseks on perioodil 2014–2023 kavandatud Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi *ERF*) kokku 6 000 000 eurot. Toetusmeede „Turismiettevõtete ärimudelite uuendamine“ jaguneb kaheks: käesoleva käskkirja alusel antakse toetust turismiettevõtete ärimudelite arendamiseks mahus 1,3 miljonit eurot ning sellele järgneb toetus kitsamale sihtgrupile turismiettevõtete ärimudelite rakendamiseks mahus 4,7 miljonit eurot. Toetust antakse neile, kes on läbinud käesoleva rakenduskeemi tegevuse. ERF-ist rahastatakse 100% käesoleva rakenduskeemi maksumusest.

Rakenduskeem sisaldab eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, indikaatoreid, eelarvet, sihtgruppi mõju läbivatele teemadele, seoseid prioriteetse suuna teiste meetmete ja arengukavadega, rakenduskeemi rakendamise ja tagasinõudmise tingimusi ning rakenduskeemi muutmise tingimusi. Rakenduskeemi raames võib anda vähese tähtsusega abi (edaspidi *VTA*).

Vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 16 lõikele 4 võib rakendusasutus tegevuste elluviimise volitada ka juriidilisele isikule. Rakendusasutuseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja rakendusüksuseks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Käskkirja eelnõu ja selle seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna nõunik Martti Kalvik (e-post: martti.kalvik@mkm.ee, telefon: 625 6464) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse tootespetsialist Jane Jakobson (e-post: jane.jakobson@eas.ee, telefon 738 6005). Eelnõu juriidilise ekspertiisi teostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi välisvahendite osakonna struktuurivahendite õiguse ekspert Gerly Lootus (e-post: gerly.lootus@mkm.ee, telefon: 625 6467) ja õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (e-post: hendrick.rang@mkm.ee, telefon: 625 6351).

2. Käskkirja sisu

Rakendusskeem kinnitatakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri käskkirjaga struktuuritoetuse seaduse § 16 lõike 1 alusel.

Rakendusskeem sisaldab 9 peatükki:

1. peatükk – Toetuse andmise tingimuste kirjeldus
2. peatükk – Tegevuste kirjeldus
3. peatükk – Indikaatorid
4. peatükk – Rakendusskeemi mõju läbivatele teemadele
5. peatükk – Seos prioriteetse suuna teiste meetmete ning valdkondlike arengukavadega
6. peatükk – Rakendusskeemi rakendamine
7. peatükk – Toetuse tagasinõudmine
8. peatükk – Toetuse andmise tingimuste muutmine
9. peatükk – Dokumentide säilitamine

Rakendusskeemi tegevuste detailne kirjeldus ja eelarve esitatakse rakendusametile kinnitamiseks iga-aastaselt jooksva aastase tegevuskava näol. Rakendusskeem lähtub turismiarengukavast, selle rakendusplaanist ja rakendusskeemi eesmärkidest.

1. peatükk Toetuse andmise tingimuste kirjeldus

Peatükis tuuakse välja rakendusskeemi aluseks oleva rakenduskava prioriteetne suund ja eesmärk, rakendusskeemi nimetus, eesmärk ja tulemus ning põhjendused rakendusskeemi vajalikkuse kohta.

Rakendusskeemi eesmärk on tõsta turismiettevõtjate teadmisi uute ärimudelite rakendamise võimalustest ning teenuste disainist. Rakendusskeemi soovitatav tulemus on uusi ärimudeleid rakendavate turismiettevõtjate arv, kokku vähemalt 30.

Käesoleva rakendusskeemi tulemusel kasvavad turismiettevõtjate teadmised väliskülastajatele suunatud teenuste disainist, innovatsioonist, väliturunduse ning ärimudelite uuendamisest ja uute ärimudelite rakendamise võimalustest.

Rakendusskeemi vajadus põhineb turismisektori kitsaskohal, milleks on madal efektiivsus ja lisandväärtus töötaja kohta. Aastal 2014 oli keskmine majutusettevõtete lisandväärtus¹ töötaja kohta 15 968 eurot, mis on peaaegu kaks korda madalam kui Euroopas keskmiselt. Lisandväärtuse kasvu eelduseks on turismisektori väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime kasv.

Sektori madala lisandväärtuse põhjusteks on turismisektori madalad palgad (keskmine palk 600 eurot), kõrged püsikulud ja ressursimahukus, kus uued ärimudelid töö efektiivistamiseks ja lisatulu teenimiseks on oodatud. Samas toimuvad rahvusvahelisel turul suured muudatused nii pakutavate teenuste iseloomus kui ka kliendisegmentide (nõudluspoole) ootustes.

¹ Statistikaameti andmebaas TU0404, 2016.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Eesti Turismifirmade Liiduga viib igal aastal läbi turismikonverentsi, mille teemaks 2016. a oli ärimudelite uuendamine.

Samuti on 2014. a läbi viidud turismiettevõtjatega fookusgrupi uuring, milles osales 5 sektori esindajat: atraktsioonide esindajana Virumaa Muuseumid, majutusettevõtete esindaja Nordic Hotels, eristuva külastuselamuse ja tootekontseptsiooni pakkujana Pädaste mõis, Aqva *wellness*-spaa ning arendaja-koolitaja e-Dreams esindajad. Uuringu kokkuvõttena toodi välja ettevõtjate jaoks olulisemad teemad, kus innovaatiline sekkumine on oodatud. Konkurentsieelist loodetakse saavutada efektiivsuses ja hinnas ning teenuste kvaliteedis ja tööjõuküsimustes. Konkurentsieelise saavutamiseks toodi välja erinevaid tegevusi, millest uute ärimudelitega seonduvad eelkõige disainilahenduste abil eristumine, uue turuniši või sihtgrupi hõivamine, rohelise mõtteviisi abil eristumine, kulude kokkuhoiu saavutamine (nt energiasääst, efektiivsuse tõstmine) ja lisandväärtuse kasvatamine nutikate lahenduste abil. Turismisektori vajadus ja valmisolek ärimudeleid uuendada ja teenuseid disainida on olemas.

2. peatükk **Tegevuste kirjeldused**

Peatükis 2 tuuakse välja rakendusskeemi raames toetatavad tegevused ja nende tulemused. Turismiettevõtete ärimudelite uuendamiseks viiakse ellu järgmised tegevused:

1. Teadmiste ja teadlikkuse kasvatamine. Tegevused sisaldavad ettevõtjate teadmiste tõstmist innovatsioonist erinevates teemavaldkondades, näiteks konverentsi- ja äriturismi, kultuuriturismi, sporditurismi, toiduturismi, loodus- ja mereturismi, terviseturismi või pereturismi valdkonnas. Tegevuste kaudu kasvatatakse huvi innovatsiooni ja uuenduste vastu ettevõtluses rakendamiseks, aga tõstetakse ka teadlikkust nii avalikkuses üldiselt kui ka erinevate sihtrühmade seas. Valdkondlikele teemadele lisaks või nendega koos integreeritult käsitletakse läbivaid teemasid, nagu naistevõtluse edendamine, teenuste disain erivajadustega reisijatele või roheline innovatsioon. Soodustatakse koostööd ja kogemuste vahetamist nii Eesti-siseselt kui ka välisriikides. Tegevuste käigus jagatakse infot ja pakutakse nõustamisteenust, korraldatakse koolitusi, õppereise ja seminare (koos nimetades ka *koolitused*). Tegevuste hulka kuuluvad koolitused, infoseminarid, praktikumid, konkursid, teavitus- ja turundustegevused, teabevahetuse edendamised sektori sees ja sektorite vahel, näiteks koostöös loomemajanduse või IT-sektoriga ning teised antud eesmärki toetavad tegevused.

2. Oskuste kasvatamine. Oskuste kasvatamiseks viiakse läbi praktilisi koolitusi ja praktikume teenuste disaini, ärimudeli uuendamise, innovatsiooni, ka rohelise innovatsiooni, väliturunduse, juhtimise ja muudes olulistest valdkondades ning pakutakse mentorlust või muud nõustamisteenust, nii personaalset kui ka grupiviisilist.

3. Ettevõtjate arenguks suunatud tegevuste ning tugitegevuste arendamine ja koordineerimine. Rakendusskeemi tegevuse tulemusel on kasvanud sektori ja turismiettevõtjate väliskülastajatele suunatud teadmised teenuste disainist, innovatsioonist, ärimudelite uuendamisest ja uute ärimudelite rakendamise võimalustest, viidud läbi minimaalselt 10 erinevat seminari, koolitust, õppereisi ning tegevustes on osalenud vähemalt 80 turismiettevõtjat.

3. peatükk

Indikaatorid

Peatükk 3 määratleb rakendusskeemi indikaatorid.

Peatükis on esitatud struktuurivahendite rakenduskava väljund- ja tulemusindikaatorid ning rakendusskeemi spetsiifilised väljund- ja tulemusindikaatorid.

Struktuurivahendite rakenduskava näeb meetme 5.1. „Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine“ raames ette järgmised tulemus- ja väljundindikaatorid, millesse käesolev rakendusskeem panustab:

- Käesoleva rakendusskeemi tegevused panustavad rakenduskava tulemusnäitajasse – eksportivate ettevõtjate arv 15 700 ettevõtjat aastaks 2023 –, pakkudes turismiettevõtjatele erinevaid ettevalmistavaid tegevusi rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste ärimudelite arendamiseks ja seeläbi turismiteenuste ekspordi suurendamiseks.
- Rakendusskeemi tulemusindikaator on abi saavate ettevõtjate arv, mille sihttasemeks on 30 unikaalset ettevõtjat aastaks 2023.

Rakendusskeemi spetsiifilisteks väljundnäitajateks on nõustamisteenust kasutanud ettevõtjate arv, mis on vähemalt 80 ettevõtjat aastaks 2023, ning korraldatud tegevuste arv, mis on vähemalt 10 aastaks 2023.

4. peatükk Rakendusskeemi mõju läbivatele teemadele

Rakendusskeem peab kajastama mõju struktuuritoetuse seaduse § 12 lõike 1 punktis 13 esitatud läbivatele teemadele. Rakendusskeemil on toetav mõju regionaalsele arengule, keskkonnahoidu ja kliimasse, infoühiskonna edendamisse ning võrdsete võimaluste tagamisele ja neutraalne mõju riigivalitsemisele.

5. peatükk Seos prioriteetse suuna teiste meetmete ja valdkondlike arengukavadega

Käesolev rakendusskeem täiendab sama suuna teise meetme „Turismitoodete arenduse juhtimine“ tegevust, pakkudes täiendust kvaliteediprogrammi tegevustele ja teemapõhiste koostöövõrgustike turustamisele. Samuti on käesolev rakendusskeem turismi valdkondlikuks täienduseks tegevusele „Toetuse andmise tingimused ettevõtlusteadlikkuse arendamiseks“, mille kaudu soovitakse kasvatada ettevõtjate ambitsioonikust, loovust, üldist ettevõtlikkust, parandada hoiakuid ettevõtlusega alustamiseks, suurendada jätkusuutlike alustavate ettevõtjate hulka ning tegutsevate ettevõtjate majandustulemusi, parandada Eesti konkurentsivõimet ja tuntust atraktiivse sihtkohana. Seos sama prioriteetse suuna teiste meetmetega: „Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine“. Seos valdkondlike arengukavadega: „Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020“.

6. peatükk Rakendusskeemi rakendamine

Peatükk koosneb 10 alapunktist:

- 6.1. tegevuste rakendusasutus ja -üksus
- 6.2. rakendusskeemi elluviija

- 6.3. rakendusskeemi sihtgrupp
- 6.4. rakendusskeemi tegevuste abikõlblikkuse periood
- 6.5. abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud
- 6.6. tegevuste eelarve
- 6.7. elluviija õigused ja kohustused
- 6.8. aruannete esitamine
- 6.9. vähese tähtsusega abi
- 6.10. toetuse maksmise tingimused ja kord

6.1. Tegevuste rakendusasutus ja -üksus

Rakendusskeemi rakendusasutus on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi ka *rakendusasutus*) ja rakendusüksus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi ka *rakendusüksus*).

6.2 Rakendusskeemi elluviija

Rakendusskeemi elluviijaks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses lahutatud struktuuriüksuste tasandil vastavalt juhtimis- ja kontrollsüsteemide kirjeldusele Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse sisekordades. Rakendusskeemi elluviija Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse struktuuriüksuse tasandil on edaspidi *elluviija*.

6.3. Rakendusskeemi sihtgrupp

Rakendusskeemi sihtgruppi kuuluvad turismiettevõtjad, kelleks antud rakendusskeemi kontekstis on väliskülastajaid teenindavad ettevõtjad, näiteks reisiettevõtjad, majutusettevõtjad, konverentsiteenust pakkuvad ettevõtjad, toidlustusettevõtjad, giiditeenuse ja aktiivse puhkuse pakkujad; sündmuste ja konverentside korraldajad ning turismiatraksioonide haldajad; turismivaldkonna erialaliidud ja ühendused ning sihtkohtade turismiorganisatsioonid ja koostöövõrgustikud.

6.4 Rakendusskeemi tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste ja kulude abikõlblikkuse periood algab 01.01.2017 ja lõpeb 31.12.2023. Kulusid võib lugeda abikõlblikeks, kui need on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ning tasutud abikõlblikkuse perioodil või 45 kalendripäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu, kuid mitte hiljem kui 2023. aasta 31. detsembril.

6.5 Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

Abikõlblikeks kuludeks loetakse tegevuste elluviimise kulud, mis vastavad Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-s 2 nimetatud kulu abikõlblikkuse ning käskkirjas sätestatud tingimustele.

Abikõlblikud on järgmised tegevuste eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks ning tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud: uuringute, ekspertiiside ja ettevõtte hindamise teostamine väljastpoolt ettevõtet kaasatava eksperdi abil, ettevõtte testkülastuse ja arendatava ärimudeli

lahenduse testimise kulu ning tulemuste avaldamise kulu. Uuringute ja testkülastuste kuluna on abikõlblik ka ligipäasetavuse auditi teostamise kulu. Veebiarenduse, sealhulgas erivajadustega sihtgrupi teavitamiseks vajalike arenduste, teavitus- ja õppekeskkondade loomise, arendamise ja haldamise kulu on samuti abikõlblik. Koolitus- ja juhendmaterjalide, publikatsioonide, käsiraamatute, tänukirjade, tunnistuste kulu ning nende koostamise, tootmise ja levitamise kulud abikõlblikud. Samuti koolituste ettevalmistuse ja läbiviimise kulu, näiteks ruumide, tehnika ja inventari rent, toitlustus, moderaatori, fotograafi või teiste ürituse läbiviimiseks vajalike teenuseosutajate tasu. Kulud erivajadustega inimeste osalemiseks koolitustel on abikõlblikud, samuti koolituse läbiviijate, ekspertide töötasu ning nende lähetuskulu vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses. Samuti on abikõlblik kulu välisriikidest Eestisse saabuvate ürituse läbiviijate ja ekspertide sõidukulu Eestisse ning transpordi-, majutus- ja toitlustuskulu Eestis. Koolitusel osalevate isikute lähetuskulud on abikõlblikud vastavalt seadusele. Tõlkekulu, nii kirjaliku, suulise tõlke, sünkroontõlke või muu tõlke kulu on abikõlblik. Samuti liiklusvahendi kasutusrendi ja kütuse kulu maksuvaba piirmäära ulatuses või muu transpordikulu rakenduskeemi tegevuste raames planeeritud ürituste korraldamiseks.

Abikõlblikud on struktuuritoetuse sümbolika kasutamise kulu vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. septembri 2014. a määrusele nr 146 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse andmisest avalikkuse teavitamise, toetusest rahastatud objektide tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord“, elluviija valdkonnaspetsiifilise oskusteabe hankimise kulu ja koolituskulud, personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 3 ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaudsed kulud 15% ühtse määra alusel arvatuna otsestest personalikuludest, erisoodustusena käsitletav kulu ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 48 tähenduses ning vastuvõtukuluna käsitletav kulu ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 49 tähenduses.

Lisaks ühendmääruse §-s 4 loetletud mitteabikõlblikele kuludele on mitteabikõlblikud järgmised kulud: liiklusvahendi soetamise kulud, kinnisasja soetamise kulud, kasutatud seadmete soetamise kulud, käibemaks ühendmääruse § 4 punktis 11 toodud tingimustel ning väljaspool Euroopa Liitu toimuvate koolituste, õppereiside või muud Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) tüüpi kulud.

Käesoleva meetme raames ei toetata eksporti komisjoni määruse 1407/2013 artikli 1 lõike 1 punkti d mõistes.

6.6 Tegevuste eelarve

Rakenduskeemi kogueelarve on 1 300 000 eurot, millest Euroopa Regionaalarengu fondi kaudu finantseeritakse 100%. Tegevuse eelarve sisaldab uute ärimudelite arendamiseks vajalikke koolitusi, nõustamisi, õppereise, samuti elluviija palgakulusid, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse 15% üldkulu ning muid kulusid, näiteks töövõtulepingu kulud või töötajate koolituskulu. Rakenduskeemi tegevuste detailne kirjeldus ja eelarve esitatakse rakendusasutusele iga-aastaselt tegevuskava näol. Tegevuskava lähtub turismiarenduskavast ja selle rakendusplaani prioriteetidest ning panustab nende saavutamisse.

6.7 Elluviija õigused ja kohustused

Elluviijal on kohustus viia rakenduskeemist toetatav tegevus ellu korrektselt ja vastutada tegevuse elluviimiseks tehtud kulude abikõlblikkuse eest. Elluviija vastutab rakenduskeemis

seatud eesmärkide saavutamise eest ning toetatavate tegevuste elluviimiseks iga-aastase tegevuskava vastavuse eest turismiarenduskava rakendusplaani ja struktuurivahendite rakenduskava eesmärkidele. Elluviija koostab rakendusskeemi eesmärges arvesse võttes järgneva(te) aasta(te) tegevuskava eelnõu ja eelarve ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks, tehes selleks eelnevalt ka tihedat koostööd. Elluviija kogub kokku oma ettepanekud, samuti ettepanekud, mis on tulnud sihtgruppidele ja võimalikelt koostööpartneritelt ning koondab ettepanekud tegevuskava eelnõuks. Elluviija esitab rakendusasutusele tähtaegselt kontrolli teostamise käigus nõutud informatsiooni.

Tegevuste elluviimisel tuleb elluviijal tagada riigihangete seaduse järgimine, tegevuste elluviimiseks vajaliku tööjõu ja tehnilise varustatuse olemasolu, kulu- ja maksedokumentide eristatus muudest kulu- ja maksedokumentidest, säilitada tegevuste elluviimise dokumentatsioon, võimaldada teostada kuludokumentide auditit ja kontrolli, osutada igakülgset abi auditit ja kontrolli kiireks läbiviimiseks ning esitada asjakohased dokumendid, maksta tagasinõutavat toetust rakendusasutuse poolt märgitud summas ja tähtajaks tagasi ning täita teisi struktuuritoetuse seaduse ja selle alusel antud õigusaktides ning rakendusskeemi käskkirjas sätestatud kohustusi. Elluviijal on õigus teha rakendusasutusele ettepanekuid rakendusskeemi, eelarvejaotuse ja tegevuskava muutmiseks, samuti õigus teha ettepanekuid tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimise edasilükkamiseks või ära jätmiseks. Elluviijal on õigus kaasata vajadusel tegevuste elluviimiseks eksperte.

6.8. Aruannete esitamine

Peatükis sisalduvad üldised põhimõtted aruandluse korraldamisel, kuid detailne aruannete sisu lepitakse kokku elluviija ja rakendusasutuse vahel. Rakendusskeemi elluviija on kohustatud koostama vahearuande sagedusega üks kord aastas. Lõpparuanne esitatakse rakendusskeemi lõppedes koos viimase maksetaotlusega.

6.9. Vähesese tähtsusega abi

Kui rakendusskeemi tegevuste kasusaajaks on ettevõtja (konkurentsiseaduse § 2 lõigete 1 ja 2 mõistes), siis on tegemist VTAga. Euroopa Komisjoni määruste kohaselt antud vähesese tähtsusega abi ei tohi toetuse saaja jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul ületada 200 000 eurot. Elluviija määrab turismiettevõtjale vähesese tähtsusega abi, kehtestades selle määra ja kasusaaja omafinantseeringu määra igakordselt vastavalt kavandatavale tegevusele.

Elluviijal on kohustus kontrollida kasusaaja VTA seisu, et see ei ületaks lubatud piirmäärasid, ning samuti on elluviijal kohustus säilitada abi andmist käsitlevaid andmeid 10 aastat alates viimase abi andmise päevast. Abi ei anta ühissätete määruses ja VTA määruses sätestatud välistatud valdkondades ning ka hasartmängu valdkonnas. Samuti ei anta toetust ettevõtjale, kelle suhtes on tehtud toetuse tagasinõudmise otsus ning toetus on tähtajaks tagasi maksmata.

Toetuse maksmise tingimused ja kord

Toetuse väljamakseid tehakse Ettevõtjale Arendamise Sihtasutusele vastavalt struktuuritoetuse seaduses, ühendmääruses ning rakendusskeemi tingimustes sätestatud tingimustele ja korras. Ettevõtjale Arendamise Sihtasutus esitab maksetaotluse rakendusüksusele kas struktuuritoetuste registri kaudu või rakendusüksuse poolt väljatöötatud vormil. Rakendusüksus maksab toetuse välja ühendmääruse § 14 lõike 1 punkti 1 alusel.

Toetust makstakse kulude katmiseks, mis on tehtud rakendusskeemi iga-aastases tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimisel. Maksetaotluse menetlemine toimub vastavalt rakendusüksuse juhtumis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse alusel välja töötatud protseduuridele.

7. peatükk

Toetuse tagasinõudmine

Kui ilmneb, et toetust on kasutatud mitteabikõlblike kulude hüvitamiseks, teeb rakendusüksus otsuse nõuda elluviijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi.

Finantskorrektsiooni otsus tehakse vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-des 45–47 ja ühendmääruse §-des 21–23 sätestatule. Toetus nõutakse tagasi vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 48 ning ühendmääruse §-le 23. Toetuse tagasimaksmist võib ajatada ühendmääruse §-s 24 toodud tingimustel.

8. peatükk

Toetuse andmise tingimuste muutmine

Rakendusasutusel on õigus toetusskeemi muuta rakendusasutuse enda algatusel või rakendusüksuse või elluviija põhjendatud ettepaneku alusel. Rakendusasutusel on õigus muuta rakendusskeemi, kui selgub, et see on vajalik rakendusskeemi edukaks elluviimiseks või kui rakendusskeemi elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Rakendusasutus võib muuta rakendusskeemi tegevuskava, finantsplaani, eelarvet või rakendusskeemi abikõlblikkuse perioodi. Elluviija on kohustatud taotlema käskkirja muutmist, kui: soovitakse muuta abikõlblikkuse perioodi, toetatavate tegevuste kirjeldust või eelarvet toetatavate tegevuste lõikes, juhul kui toetatava tegevuse kinnitatud eelarve muutus ületab 15%. Rakendusskeemi eelarvet ei või muuta tihemini kui iga kuue kuu tagant.

10. Peatükk

Dokumentide säilitamine

Kulu abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid säilitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 140 lg 1 neli aastat, alates selle aasta detsembrist, millal 30. juuni seisuga on kõikide projektis abikõlblikuks arvatud kulude alusel toetus välja makstud, välja arvatud, kui muus õigusaktis on sätestatud pikem tähtaeg.

3. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva käskkirja aluseks on struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused. Käesolev käskkiri on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013);

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, 17. detsember 2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013);

3. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

4. Rakendusskeemi mõjud

Rakendusskeemi mõjul kasvab Eesti turismitoodete ja -teenuste rahvusvaheline konkurentsivõime. Uute ärimudelite kasutuselevõtt toetab turismisektoris kõrgema lisandväärtuse saavutamist, tõstab turismiettevõtjate teadmisi uute ärimudelite rakendamise võimalustest ning teenuste disainist. Samuti on rakendusskeemil mõju aidata kaasa välisurgude külastajate arvu ja siseturistide arvu suurenemisele. Tegevused mõjutavad Eesti turismi hooajalisust ja loovad külastusi uutest sihtgruppidest.

5. Rakendusskeemi rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

1. Rakendusskeemi mõju meetme eesmärkide saavutamisele

Rakendusskeemi mõju on kirjeldatud seletuskirja 1. peatükis.

2. Rakendusskeemi põhjendatus

Rakendusskeemi tegevused aitavad kaasa prioriteetse suuna eesmärgi „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtted on orienteeritud kasvule ja ekspordile“ saavutamisele. Põhjalik kirjeldus rakendusskeemi eesmärgist, vajalikkusest ja eesmärgi saavutamiseks läbiviidavatest tegevustest on esitatud rakendusskeemi peatükkides 1.2., 1.3. ja 2.

3. Kuluefektiivsus

Eelarve proportsioonid tulenevad turismiarendukava rakendusplaanis määratletud prioriteetidest ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse varasematest kulutustest ja prognoosidest. Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulutuste tegemisel.

4. Toetuse saaja suutlikkus projekti ellu viia

Rakendusskeemi rakendajaks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, mis on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse kuuluv sihtasutus, mis tegeleb ettevõtluse arendamisega Eestis. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus on 2007–2013 programmiperioodil viinud edukalt ellu „Turismi teadlikkus- ja koolitusprogrammi“ ning lisaks teisi turismivaldkonna programme ja meetmeid.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusel on piisavalt võimekust ja kompetentsust rakendusskeemi elluviimiseks, arvestades selle spetsiifikat ja mahtu. Samuti on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusel välja arendatud rakendusskeemi elluviimiseks vajalik toimiv koostöövõrgustik. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse õiguslik seisund ning rahastamine Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala sihtasutusena tagavad rakendusskeemi raames algatatud tegevuste jätkusuutlikkuse ning tekkinud kompetentsuse säilimise pärast rakendusskeemi lõppemist.

5. Rakendusskeemi mõju läbivatele teemadele

Rakendusskeemi mõju läbivatele teemadele on kirjeldatud käskkirja 4. peatükis.

6. **Rakendusskeemi kinnitamine**

Rakendusskeemi kehtestab ettevõtlus- ja infotehnoloogiainister oma käskkirjaga.

7. **Rakendusskeemi kooskõlastamine**

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Rahandusministeerium, Kultuuriministeerium ja Sotsiaalministeerium kooskõlastasid eelnõu märkustega, millega arvestamine nähtub seletuskirja lisast. Keskkonnaministeerium ja Haridus- ja Teadusministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta

Käesolev toetuskeemi eelnõu esitati arvavamuse avaldamiseks „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetsete suundade 4 ja 5 majanduse valdkondlikule komisjonile 21. märtsil 2017. a, mille liikmete märkustega arvestamine nähtub seletuskirja lisast.

Urve Palo
ettevõtlus- ja infotehnoloogiainister

Lisa. Märkustega arvestamise tabel

Ettevõtlus- ja infotehnoloogia ministri käskkirja
 „Toetuse andmise tingimused turismiettevõtete
 ärimudelite arendamiseks“ eelnõu seletuskiri
 Lisa

Märkustega arvestamise tabel

Ministeeriumide kommentaarid:	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastus:
Kultuuriministeerium:	
1. Punkti 1.3 teise lõigu lõpus palume täpsustada, millise akti alusel antakse toetust kitsamale sihtgrupile turismiettevõtete ärimudelite rakendamiseks.	Arvestatud Akti, millega sihtgruppi kitsendatakse, ei ole ja viide kitsendatud sihtgrupist käskkirja punktist 1.3 maha võetud. Selgitused sihtgrupi kujunemisest on toodud nii käskkirja kui ka määruse seletuskirjas. Lisaks on analüüsitud määruse alusel antava toetuse sihtgrupi laiendamist teistele turismiettevõtetele (reisikorraldajad, reisibürood, giiditeenus pakkujad) ja on selgunud, et sellise ärimudeli (vahendusteenus, personaalne isikuteenus) uuendamisel puudub investeeringukomponent. Nende ärimudelite arendamiseks on võimalik panustada läbi teadlikkuse ja teadmiste kasvatamine, mis on käesoleva käskkirja tegevusteks.
2. Punktis 6.3 räägitakse sihtgrupist ja kaudsetest kasusaajatest. Üheselt ei ole aru saada, kes on vähese tähtsusega abi saajad. Täpsustada tuleb, kas sihtgrupp on kasusaajad ja kas kasusaajad on kaudsed kasusaajad. Abiks ei ole ka punkt 6.9. Lisaks ei ole eelnõus mainitud, kas sihtgrupp, kasusaajad või kaudsed kasusaajad peavad olema VKE-d.	Arvestatud Kaudsete kasusaajate termin eemaldatud.
3. Punktis 6.5.3 on toodud abikõlblikke kulusid, millel meie hinnangul puudub otsene seos ärimudeli arendamisega.	Mittearvestatud Punktis 5.3 on toodud rakendusüksuse kulud tegevuste elluviimiseks, näiteks

Palume uuesti hinnata arendamise faasi silmas pidades reklaami, tänukirjade koostamise, tootmise ning levitamise jne kulude abikõlblikkust.	kursuse reklaam. Samuti tellib rakendusüksus kursuseid, mille käigus luuakse õppematerjale ja mille sisu on taaskasutatav visitestonia.com profikeskkonnas e-õppe materjalidena. Seega materjalide koostamine ja levitamine on vajalikud abikõlblikud kulud ärimudelite uuendamiseks. Tänukirjad on vajalikud osalejate tunnustamiseks näiteks ärimudelite arendusnädalavahetusel ja nende maksumus ei ole kindlasti märkimisväärne.
4. Punkt 6.7.2.2. sätestab elluviija õiguse kaasata eksperte ja moodustada hindamiskomisjone. Jääb arusaamatuks, mida ja keda elluviija hindab, tegemist ei ole taotlusvooruga ja ka siis ei ole nõuetuse saaja ehk elluviija hindajaks.	Arvestatud Hindamiskomisjonide tegevus käskkirjast eemaldatud.
5. Punkti 6.9 palume täiendada kasusaaja definitsiooniga ning täpsustada, kes on abi andjaks, kes teeb kanded RARi ja kes hindab kas üldse on VTA-ga tegemist. Eelnõus ei ole selgelt kirjas, millise tegevuse toetamine on VTA.	Arvestatud Rakendusüksusele VTAd ei määrata, vaid ainult koolitusel osalejatele. 6.9.1 on lisatud selgitus, kuidas rakendusüksus VTAd määrab.
6. Punkti 6.10.4 puhul juhime tähelepanu, et kehtivate regulatsioonide alusel ei ole elluviijal õigust sildfinantseerimisele	Arvestatud Sildfinantseerimise võimalus välja võetud.
7. Punktis 8 puudub käskkirja muutmise regulatsioon. Palume punkti täiendada.	Arvestatud Lisatud käskkirja muutmise regulatsioon.
Rahandusministeerium:	
1. Juhime tähelepanu, et toetuse andmine rakendusasutuse tegevusteks kui rakendusskeem on käsitletav ühe projektina, mistõttu muutub meetmete nimekirja kohane väljundmõddik selle projekti jaoks tulemusmõddikuks.	Arvestatud Meetme väljundmõddik on määratud käskkirja tulemusmõddikuks.
2. Palume kujundada eelarve (käskkirja lisa 1) kooskõlas korraldusasutuse juhendi „Juhend projektide ettevalmistamiseks ja rakendamiseks struktuuritoetusest toetuse taotlejale ja saajale 2014-2020“ lisaga 3, mille kohaselt tuleb eelarve kajastada projekti tegevuste väljundite (mitte tulemuse) põhiselt. Eeldame seejuures, et (horisontaalse) personalikulu all on mõeldud siiski sisutegevuste kulu. Vastasel juhul oleks horisontaalne	Arvestatud Sisutegevustega seotud personalikulud on viidud sisutegevuste juurde ning horisontaalsed personalikulud nendest eraldatud. Personalikulude arvestus põhineb 5,5 aasta kahe täistööajaga inimese palkadel, maksudel ja puhkusetasudel. Töötajate koolitus on lisatud personalikuludesse ning arendustegevused, kuna on seotud

<p>personali kulu ebaproportsionaalselt suur võrreldes sisutegevustega ning sellist lähenemist me ei toeta. Me ei poolda ühtlasi võimalikke ebamõistlikult suuri kulusid elluviija hindamiskomisjonidele vms, mis moodustab olulise sisulise osa kolmandast kavandatust tegevusest.</p>	<p>sisutegevuste elluviimisega, lisatud sisutegevuste üldisesse eelarvesse. Komisjonide töö välja võetud, ärimudeli hindamine viidud määrase hindamiskomisjoni pädevusse.</p>
<p>3. Palume eelarves parandada projekti kaudsete kulude arvutamisel tehtud aritmeetiline viga. Juhime tähelepanu, et kaudseid kulusid saab arvutada ainult projekti otsestest personalikuludest, mitte sisse ostetud teenustest. Seega ei ole abikõlblik sisse ostetud projektijuhtimise kulult arvestatud kaudsete kulude ühtne määr. Ühendmääruse § 3 lõikes 4 on nimetatud tingimused, millal võib ka füüsilise isikuga sõlmitud võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel tekkiva kulu lugeda personalikuluks. Kui teenuse osutaja on aga juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, kajastatakse lepingujärgset kulu sisseostetud teenusena (nagu on antud eelnõu eelarve tabelis välja toodud sisseostetud projektijuhtimine), tööjõumakse ei arvestata ning teenustasu personalikuluna ei arvesta.</p>	<p>Mittearvestatud Sisseostetud projektijuhtimine on kulu, mis vastab ühendmääruse § 3 lõikele 4, see on töövõtu- või käsunduslepingu alusel tehtav töö katmaks valdkondi, mida EAS personal ei kata ja millelt tuleb kaudseid kulusid ühtse määra alusel arvestada.</p>
<p>4. Palume ühtlustada abikõlblikkuse periood käskkirja eelnõus ja selle lisas.</p>	<p>Arvestatud Perioodiks 01.01.2017-31.12.2023</p>
<p>5. Palume tähele panna, et eelarvetabelis erineb nii näitaja (ettevõtjad) nimetus kui ka arv punktides 3.1 ja 3.3 esitatud infost. Palume esitada märkustega arvestamise järel muudetud lisa 1 e-postiga korraldusasutusele.</p>	<p>Arvestatud Muudetud Lisa 1 Rahandusministeeriumiga täiendavalt kooskõlastatud.</p>
<p>Sotsiaalministeerium</p>	
<p>Eelnõu peatükk 4. Toetuskeemi mõju läbivatele teemadele soovime täiendada lahtrit „võrdsete võimaluste tagamine“ järgmiselt:</p> <p>1. „Tegevuste kohta info levitamisel arvestatakse, et oluline info jõuaks sihtgruppideni enimkasutatavate infokanalite kaudu. <i>Sealhulgas tagatakse vastavus veebi sisu ligipääsetavuse standardile WCAG 2.0. AA.</i></p> <p>2. Turismisektoris töötab palju naisi ja suure</p>	<p>1. Arvestatud osaliselt. Informatsioon turismivaldkonna toetuste ja teenuste kohta on avaldatud ww.puhkaestis.ee lehel, mis vastab standardile: WCAG 2.0. AA</p> <p>2. Parandus sisse viidud: Ettevõtjate</p>

<p>osa sihtgrupist moodustavad naised – planeeritud on viia läbi üks integreeritud koolitus (turismi valdkondlik teema + naised ettevõtluses). <i>Ettevõtjate arenguks suunatud tegevuste ja tugitegevuste arendamise juures tagatakse vajadustel põhinev ettevõtlusalane nõustamine eraldi naistele. Samuti tagatakse venekeelne nõustamine ja info kättesaadavus. Koolitus- ja juhendmaterjalide, publikatsioonide ja käsiraamatute koostamisel välditakse tekstides ja kuvandites eelarvamusi ja stereotüüpe kinnistavaid hoiakuid naiste ja meeste ning vähemusrühmade suhtes.</i></p> <p>3. Selleks, et hinnata kavandatud tegevuste mõju erinevatele gruppidele, soovitame peatükis 3 punktis 3.1. kirjeldatud väljundindikaatori „Abi saavate ettevõtjate arv“ näitajaid eristada ka ettevõtjate soo, rahvuse ja vanuse järgi.</p>	<p>arenguks suunatud tegevuste ja tugitegevuste arendamise juures tagatakse vajadusel ettevõtlusalane nõustamine erinevatele sihtrühmadele, sh naistele. Samuti tagatakse venekeelne üldinfo kättesaadavus. Koolitus- ja juhendmaterjalide, publikatsioonide ja käsiraamatute koostamisel välditakse tekstides ja kuvandites eelarvamusi ja stereotüüpe kinnistavaid hoiakuid naiste ja meeste ning vähemusrühmade suhtes.</p> <p>3. Indikaatori nimetus on parandatud: „Abi saavate ettevõtete arv“. Tegemist on tulemusraamistiku indikaatoriga ja täiendavat informatsiooni indikaatori kohta ei küsita.</p>
<p>4. Peatükk 6. alapunkti 6.5.3.1. palume täiendada järgmiselt: „uuringute, ekspertiiside ja välishindamiste, sh ligipääsetavuse auditi teostamise, ka ettevõtte testkülastuse ja arendatava ärimudeli lahenduse testimise, ning tulemuste avaldamise kulu“.</p>	<p>Arvestatud Täpsustus lisatud seletuskirjas.</p>
<p>5. Peatükk 6. alapunkti 6.5.3.4. palume täiendada järgmiselt: „koolituste, seminaride, komisjonide, töötubade, õppereiside ja konverentside ettevalmistuse, läbiviimise, sh osalemiseks vajalike tugiteenuste (sh erivajadustega osalejatele) ja tagasiside kogumise kulu“.</p>	<p>Arvestatud Täpsustus lisatud seletuskirjas.</p>
<p>Valdkondlik komisjon</p>	
<p>1. Riigikantselei Turismi ärimudelite rakendamise meetme eelnõude osas tekkis küsimus või pigem soovitus täpsustada eelarves, mis osa läheb toetusteks (määruse alusel), mis osa käskkirjaga määratud tegevusteks ja kui suur on üldine EASi administreerimiskulu.</p>	<p>Arvestatud Käskkirja Lisa nr 1 on muudetud. Lisaks on seletuskirjas välja toodud toetuse suurus ja rakendusüksuse omategevuste suurus sihtgrupile, samuti välja toodud kaudsete kulude suurus. Toetusega eraldatakse 4,7 miljonit eurot, millele lisanduvad käesoleva käskkirja alusel rakendusüksuse üldkulud vastavalt tehnilise abi reeglitele ning kasusaajatele osalemiseks koolitusel (sh personalikulud sisutegevuste</p>

	korraldamiseks).
--	------------------